

Links: de directeur van NAM inspecteert de locatie na de blow-out in 1965.

Linksonder: de huidige NAM-locatie met de winningsputten Sleen-4 en Sleen-7 in de buurt van 't Haantje.

Onder: het Kraterbosje aan De Hullen herinnert nog aan de blow-out.

HET VERHAAL VAN EEN DORP DAT WERELDNIEUWS WERD.

Gaswinning straks definitief historie in 't Haantje

Dit jaar gaat de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM) meerdere winningsputten in Noord-Nederland definitief afsluiten. De betreffende putten zijn al enige tijd niet meer actief. Een mobiele installatie reist momenteel langs locaties en sluit de winningsputten door middel van pluggen van cement permanent af. In juni worden de winningsputten Sleen-4 en Sleen-7 afgesloten. Deze putten, aan de zuidzijde van het Oranjekanaal bij het dorp 't Haantje, zijn al enige tijd buiten gebruik. Met het afsluiten van deze twee winningsputten wordt ook een ander hoofdstuk afgesloten want bij tal van mensen roept de naam 't Haantje nog steeds herinneringen op aan de boortoren-geschiedenis.

De mobiele opruiminstallatie (P&A Unit) gaat in juni de winningsputten Sleen-4 en Sleen-7 aan de Kanaaldijk-Zuidzijde bij 't Haantje permanent afsluiten.

De boortoren die in de aarde verdween

We gaan terug naar 1965. NAM heeft een winningsput ten zuiden van buurtschap 't Haantje, vlakbij het Oranjekanaal. Op deze locatie, Sleen-2 genaamd, is de Franse firma Forex op 2 november begonnen met de boorwerkzaamheden. Na twee weken wordt een diepte bereikt van 1840 meter. Daarna gaat het boren moeizamer, maar de put blijft onder controle en er wordt een diepte van 1946 meter bereikt. Op 1 december dienen zich serieuze problemen aan. Van zo'n 1850 meter diepte zoekt het gas zich onverwacht en ongecontroleerd een weg omhoog. Er ontstaan eerst kleine moddervulkanen, maar ook grote 'kraters'. Dan gaat het snel. Een oud-medewerker vertelt: "We begonnen met ontruimen toen veertig meter bij ons vandaan het gas eruit gierde. Een fontein van wel dertig meter hoog. Ongelooflijk, wat een kracht. Een kabaal, het was alsof je vlak naast een startende straaljager stond". Rond vier uur 's middags klapte de bijna vijftig meter hoge boortoren in elkaar en verdwijnt met een enorm geraas in z'n geheel in de krater. De toren en de installatie, ter waarde van vier miljoen gulden, zijn voorgoed verloren.

Doorwerken met Oud en Nieuw

Gelukkig is niemand gewond geraakt en tijd om te bekomen van de schrik is er niet want actie is geboden. Met de nodige haast wordt op zo'n zeshonderd meter van de eruptieput begonnen met een zogeheten ontlastingsboring. Zo wordt geprobeerd om gedeveerd (schuin boren in plaats van recht naar beneden, dus via een omweg) de nog steeds borrelende en gas spuwende eruptieput te bereiken. Ondertussen wordt even verderop, in hotel 't Heerenhof in Emmen, een pers-conferentie belegd. Toenmalig directeur Jo Bongaerts geeft een uiteenzetting over de 'blow-out' aan de aanwezige journalisten en radio- en televisieverslaggevers. En zo wordt 't Haantje wereldnieuws.

Onder leiding van de heer Kwint worden vorderingen gemaakt met de ontlastingsboring op de plek die inmiddels Sleen-3 genoemd wordt. Zware spoeling en cement wordt naar beneden gepompt om de wilde put weer onder controle te krijgen. "Het succes hing in niet geringe mate af van de snelheid waarmee gewerkt zou kunnen worden", vertelde de heer Kwint enige tijd na de blow-out. "Met Kerstmis en Oud en Nieuw is er ook doorgewerkt; iedereen zag het nut daarvan in." Medio februari 1966 bereikt de boring op Sleen-3 een verticale diepte van 1925 meter. Het eind van het schuin-geboorde gat bevindt zich nu nabij de put waar de boring van Sleen-2 in de gaslaag doordrong. Het gehele boorgat is van top tot teen bekleed met stalen buizen waarachter cement is aangebracht. Tien weken na de blow-out is de erupterende put helemaal bedwongen. Op zaterdag 19 februari 1966 om 11.30 uur is de hoofdkrater volledig uitgewerkt. De installatie die gebruikt is voor het boren van Sleen-3 wordt later weer afgebroken en elders ingezet.

Opruiminstallatie

We gaan weer naar dit jaar, naar de maand maart. Boven het Noordbargerbos stak opeens een opmerkelijke toren boven de bomen uit. Een uitkijktoren? Nee, het was de opruimtoren van NAM aan de Bargerkampenweg in Emmen. Dat bij het boren van een winningsput een boortoren gebruikt wordt snapt iedereen, maar voor het opruimen van zo'n winningsput ook? Ja, een P&A Unit (Plug & Abandonment Unit) is een opruiminstallatie en een omgekeerde versie van een boortoren. Bij een aardgasboring wordt er naar beneden naar een aardgasveld geboord. Vervolgens komen in de boorschacht stalen buizen. De opruimtoren draait die buizen er weer uit. Daarna komen op verschillende plekken in de drie kilometer lange schacht betonnen pluggen. Zo weten we zeker dat aardgas, mocht dat nog in het veld zitten, niet meer naar boven komt. Inmiddels is de opruimtoren verhuisd naar NAM-locatie Emmen-11 aan de Ermerweg.

Duurzame energie uit Emmen

Met de P&A Unit sluit NAM alle oude winningsputten waar geen gas meer naar boven komt permanent af. Een aantal gasvelden rondom Emmen is leeg of wordt niet meer gebruikt. Ze waren speciaal want er werd 'zuur' aardgas gewonnen waar zwavel in zat. Dat zure aardgas werd gezuiverd op de Gaszuiveringsinstallatie aan de Phileas Foggstraat in Emmen. Deze GZI-locatie is inmiddels zo goed als opgeruimd en wordt in de toekomst ingezet als energyhub. Dat is een locatie waar meerdere vormen van duurzame energie gemaakt of opgewekt kunnen worden. Ook winningsputten waar geen zuur aardgas uit kwam, krijgen dezelfde behandeling bij het opruimen en ook daar maken we gebruik van de opruimtoren.

Einde van een hoofdstuk

Daarom komt de P&A Unit binnenkort ook naar de winningsputten Sleen-4 en Sleen-7 op de NAM-locatie bij 't Haantje. Deze zomer zullen beide putten aan de Kanaaldijk-Zuidzijde permanent worden afgesloten met betonnen pluggen. Een klus die niet onderbroken kan worden, wat betekent dat er ook 's avonds en 's nachts doorgewerkt moet worden. Het nodige transport van materieel zal zoveel mogelijk overdag en geconcentreerd plaatsvinden. De boortoren van 1965 is al jarenlang goed verpakt door de natuur. De winningsputten in de buurt die wél dienst hebben gedaan, worden nu ook opgeruimd en teruggebracht in de natuurlijke staat, en weer terugggegeven aan de landeigenaar. Daarmee is gaswinning bij 't Haantje definitief historie geworden.

Meer informatie

Als u vragen of opmerkingen heeft naar aanleiding van onze werkzaamheden, dan kunt u tijdens kantooruren contact opnemen met de afdeling communicatie van NAM, telefoon 0592 36 82 22. Buiten kantooruren kunt u contact opnemen met de centrale meldkamer op nummer 0592 36 40 00. Meer informatie is ook te lezen op: www.nam.nl